

Worsteling met vrijheid

Ik zat al twee dagen te broeden op mijn column. De doorbraak kwam 's nachts als een bliksem. Niet meer schaven aan versie nummer drie, je bent verdwaald! Terug naar het begin, dacht ik, en onderzoek de emotie die mij ertoe heeft gebracht om deze column te schrijven.

Ik haalde die emotie op. Die was bij mij opgekomen toen ik *Vrijheid* uitlas, de memoires van Angela Merkel. Dat was uitgerekend op zondag 23 februari 2025, de verkiezingsdag in Duitsland. Uit dit vuistdikke boek bleven deze twee zinnen in mijn hoofd hangen:

“Ze begreep onze waarden niet, met haar DDR-verleden.”

“Geen geboren Bondsduitse en niet Europees, maar iemand die zich die identiteiten eigen heeft gemaakt.” Deze laatste zin schreef *Welt am Samstag* in december 2020.

De strekking was: alleen een nep ‘Bondsduitse’ kon de kapitale fout maken om de grenzen in 2015 voor duizenden vluchtelingen open te zetten. Deze uitspraken raakten Angela Merkel zo diep dat ze het boek ging schrijven.

Ik kon deze zinnen evenmin loslaten. Waarom? Was dat vanwege mijn sympathie voor Merkel? Haar argumenten telden ineens niet meer. Met “Wir schaffen das” (“Het lukt ons wel”) bedoelde ze dat het de verantwoordelijkheid van Duitsland was om de crisis op te lossen. En zo de Europese integratie te redden en een humanitaire ramp in Europa te voorkomen. Of identificeerde ik mij met Angela Merkel? Ik ben ook opgegroeid in een ‘inferieur’ Oostblokland, Polen. Met de val van de Muur hebben we beiden de vrijheid herwonnen. Of walgde ik van de giftige verwijten? Of was hun woede terecht omdat Duitsland sinds 2015 is veranderd? De rechts-radicalen krachten zijn sterker geworden. De uitslag van de verkiezingen heeft dat bevestigd.

Ik kom er ook nu niet uit. Maar ik heb als ex-journalist wél een belangrijke vondst gedaan: ik heb het ik-narratief ontdekt.